

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Uitkomst BO MIRT 2022	TELEFOONNUMMER	+31618300493
DATUM	08-11-2022	E-MAILADRES	bart.althuis@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-806222231-609	DOMEIN/OPGAVE	MOB
VAN	Bart Althuis	TEAM	ET2
NUMMER PS	PS2022PS	PORTEFEUILLEHOUDER	Strijk / Van Essen
BIJLAGE	Kamerbrief MIRT 2022		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Op 11 november 2022 heeft het bestuurlijk overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT) Noordwest plaatsgevonden tussen een bestuurlijke afvaardiging van onze regio en bewindspersonen van de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Economische zaken en Klimaat (EZK).

Tijdens dit overleg hebben we als Rijk en regio afspraken gemaakt over de ontsluiting van (grootschalige) NOVEX-woningbouwgebieden in Utrecht, Amersfoort en Foodvalley, en hebben hiervoor samen op het niveau van de Metropoolregio Utrecht (MRU) een bedrag van circa € 1,4 miljard gereserveerd.

Met deze afspraken zetten we een grote stap om de ontsluiting van de bouw van circa 54.000 woningen mogelijk te maken in de periode tot en met 2030 en biedt het perspectief op de bouw van nog eens 50.000 woningen in de periode na 2030. Dit is ook een grote stap omdat met deze afspraken het Rijk haar commitment geeft op de urgentie van de ov schaa sprong in onze regio.

Daarnaast is een aantal afspraken gemaakt op het gebied van bereikbaarheid.

Op 20 oktober 2022 bent u per [brief](#) geïnformeerd over onze inzet bij dit bestuurlijk overleg. De gemaakte afspraken zijn door het kabinet verwoord in een brief (bijlage) aan de Tweede Kamer. Hierbij informeren wij u over de uitkomsten van dit bestuurlijke overleg, waarbij de gemaakte afspraken gemaakt zijn onder voorbehoud van instemming van uw Staten.

Inleiding:

Tijdens het BO MIRT is vastgesteld dat de MRU, als één van de zeven NOVEX gebieden verstedelijking (Utrecht-Amersfoort) een belangrijke rol vervult in het realiseren van voldoende en betaalbare woningen. Om de bouw van 900.000 woningen in Nederland mogelijk te maken in de periode tot en met 2030 heeft het Rijk financiële afspraken gemaakt voor in totaal € 7,5 miljard voor de ontsluiting van de 17 (grootschalige) NOVEX-woningbouwgebieden

binnen ons land. Binnen het NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort liggen twee van deze gebieden: Groot Merwede en Spoor-/ A1-zone Amersfoort.

In het onderzoeksprogramma U Ned werken we als Rijk en regio intensief samen aan de realisatie van het NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort in een programmatische aanpak. Basis daarvoor zijn het Ontwikkelperspectief Utrecht Nabij en het Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort Centraal! Een belangrijk onderdeel voor het vervolg van de samenwerking is het op orde brengen van benodigde randvoorwaarden voor verstedelijking: aanpak stikstof, versterking multimodale bereikbaarheid, klimaatadaptatie, groen groeit mee en verzwaring energienetwerken (elektra en warmte).

In het BO MIRT zijn voor de MRU afspraken gemaakt voor de ontsluiting van een belangrijk deel van de nieuwe woningen, waarbij het Rijk circa € 930 miljoen (inclusief btw) voor de MRU reserveert en de regio circa € 475 miljoen (exclusief btw). Concreet gaan deze afspraken over de ontsluiting van woningbouw in Groot Merwede, de spoor-/A1-zone Amersfoort en een 9-tal versnellingslocaties 'woningbouw en mobiliteit' verspreid over de hele MRU. Deze bedragen zijn exclusief het aandeel voor onze provincie van afspraken over de Rijnbrug en Foodvalley.

Ontsluiting Grootschalig NOVEX-woningbouwgebied Groot Merwede

In de MIRT-verkenning OV en Wonen is geconstateerd dat voor een toekomstvaste ontsluiting van NOVEX-woningbouwgebied Groot Merwede (Utrecht Zuidwest en Nieuwegein, inclusief de A12 zone) een systemsprong OV noodzakelijk is met een Merwedelijjn van Utrecht Centraal naar Nieuwegein. In de figuur hiernaast zijn woningbouw locaties voor het grootschalig NOVEX-woningbouwgebied Groot Merwede en ov ontsluitingsmaatregelen op kaart weergegeven. Een (deels) ondergrondse Merwedelijjn draagt het meest bij aan het oplossen van de woningbouwopgave in dit gebied. We hebben afspraken gemaakt om voor de huidige MIRT-verkenning OV en Wonen aanvullend op de huidige reservering van € 380 miljoen, € 845 miljoen te reserveren. Het Rijk reserveert hier € 600 miljoen voor en de regio neemt hiervan € 245 miljoen voor haar rekening (Provincie en gemeente Utrecht ieder € 115 miljoen en gemeente Nieuwegein € 15 miljoen).

Deze middelen zijn een belangrijke stap voor de bereikbaarheid om 25.500 woningen te realiseren tot en met 2030. En leggen we het fundament om door te groeien naar in totaal 60.000-70.000 woningen op de langere termijn. Tenslotte zetten we in op langjarige afspraken over de brede ontwikkeling van de stedelijke

regio op gebied van groen, voorzieningen etc. Om een gezonde leefomgeving te kunnen ontwikkelen zijn voorstellen ingediend bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) dat hiervoor op de rijksbegroting € 500 miljoen beschikbaar heeft. Tijdens het BO Leefomgeving Noordwest (BOL) in 2023 worden hier afspraken over gemaakt.

Hiermee zijn we er nog niet. De kosten van de Merwedelijjn zijn momenteel globaal ingeschat op € 1,3 tot € 1,5 miljard (exclusief btw), en van de overige maatregelen voor de eerste stap schaa sprong OV (Papendorplijn, versterken tramlijn 22 en busbaanopties Waterlinieweg & Utrecht Science Park) komt de raming op € 190 tot € 330 miljoen (exclusief btw). Op basis van de nadere uitwerking in de MIRT-verkenning zal in de vervolgfase duidelijk worden of de reservering voor de Merwedelijjn voldoende zal zijn, en op welke manier de overige onderdelen bestokigd kunnen worden.

Grote en complexe projecten zoals een (deels) ondergrondse Merwedelijjn gaan gepaard met risico's op (aanzienlijke) kostenoverschrijdingen. Rijk en regiopartijen zijn zich zeer bewust van de noodzaak om tot een goed risicomanagement te komen. We hebben daarom vervolgspraken gemaakt met name gericht op een goede risicobeheersing vroeg in dit proces en als belangrijk onderdeel van de voorkeursbeslissing.

Wegontsluiting Groot Merwede

De bouw van 900.000 woningen in Nederland leidt tot extra belasting van het nationaal spoor- en wegennet. Het Rijk heeft een netwerkanalyse uitgevoerd om dit in kaart te brengen. Hieruit komt de A2/A12 als één van de knelpunten naar voren. Afsproken is dat, in samenwerking binnen U Ned, een samenhangend pakket van slimme mobiliteitsmaatregelen voor onder andere dynamisch verkeersmanagement, toeritdosering, hubs, buffercapaciteit op-/afritten en een betere inrichting van knooppunten wordt uitgewerkt. Ten behoeve van de autobereikbaarheid van Groot Merwede en het functioneren van de Ring Utrecht heeft het Rijk een bedrag van € 100 miljoen gereserveerd.

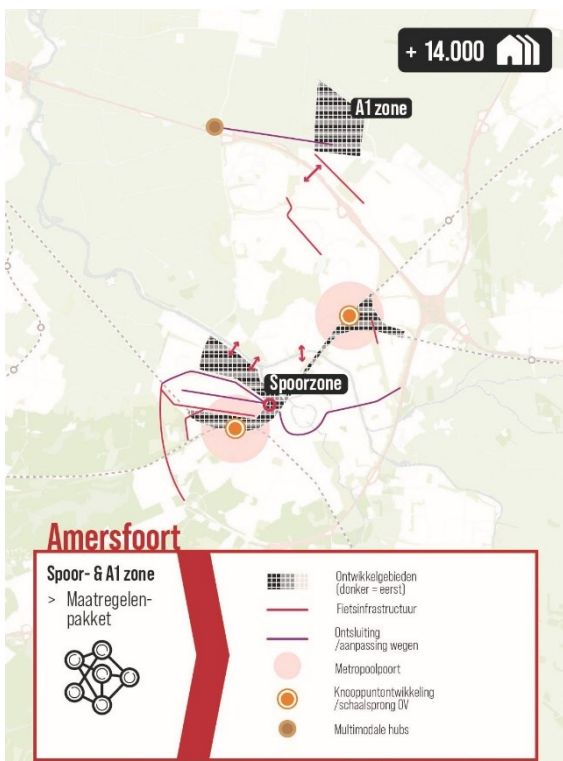
Multimodaal MIRT-onderzoek A12-zone en doorontwikkeling naar Rijnenburg

Na 2030 voorzien Rijk en regio een integrale gebiedsontwikkeling van de A12-zone en een doorontwikkeling naar Rijnenburg. Deze ontwikkelingen vereisen enerzijds een goede ontsluiting met fiets, OV en auto. Anderzijds leiden beide locaties, zoals geconstateerd in de gebiedsonderzoeken die binnen het programma U Ned uitgevoerd zijn, tot complexe inrichtingsvraagstukken, zoals inpassing van woon- en werklocaties naast de A12, de ontwikkeling van groenstructuur, en aandacht voor waterhuishouding. Daarom starten Rijk en regio, in het vervolg op de gebiedsonderzoeken U Ned een multimodaal MIRT-onderzoek met aandacht voor de eventueel benodigde bedrijfsverplaatsingen, groenstructuur, de relatie met bodem- en watersysteem/klimaatadaptatie, gezonde leefomgeving, en energienetwerken en wordt nagedacht over een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie. Dit multimodaal MIRT-onderzoek wordt uitgevoerd binnen de U Ned samenwerking.

Samenhang Ring Utrecht A27/A12 en Rijnenburg

De regio stelt op dit moment een alternatief op voor het Tracébesluit A27/A12 Ring Utrecht. Indien het alternatief gelijkwaardig is kan het vastgestelde Tracébesluit worden gewijzigd. Uiterlijk in het BOL 2023 meldt de regio de stand van zaken. In het BOL 2023 bespreken we ook of er op korte termijn ruimte is voor bijvoorbeeld tijdelijke woningbouw op Rijnenburg. Bovenstaande ontwikkelingen worden in samenhang bekeken.

Ontsluiting Grootschalig NOVEX -woningbouwgebied Spoor-/A1-zone Amersfoort

Geconstateerd is dat voor het toekomstvast ontwikkelen van de woningbouwgebieden Spoorzone en A1-zone (Vathorst-Bovenduist) Amersfoort een mobiliteitspakket voor de ontsluiting randvoorwaardelijk is. In de figuur hiernaast zijn woningbouw locaties voor het grootschalig NOVEX-woningbouwgebied Spoor-/A1-zone Amersfoort en de ontsluitingsmaatregelen op kaart weergegeven. Concreet gaat het om verbetering van de doorstroming aan de westzijde van Amersfoort, versterking fietsnetwerk en mobiliteit in stationsomgevingen Amersfoort Centraal en Schothorst. Het Rijk reserveert hier € 65 miljoen voor en de regio zet zich in voor het dekken van haar deel van het afgesproken mobiliteitspakket, zodat in het BOL van 2023 definitieve afspraken kunnen worden vastgesteld.

In combinatie met de versnellingsafspraken zeggen we toe tot en met 2030 8.500 woningen in Amersfoort te bouwen. Na 2030 heeft het grootschalige NOVEX-woningbouwgebied potentie voor de realisatie van nog eens 5.500 woningen. Maximale inspanning wordt geleverd om, naast de reeds gerealiseerde 1.150 flexwoningen in de gemeente, extra locaties te vinden voor de realisatie van enkele honderden flexwoningen.

Naast afspraken over een goede ontsluiting, zetten we in op langjarige afspraken over voldoende ruimte is voor groen, voorzieningen, energiehuishouding, werklocaties en het opvangen van de gevolgen van klimaatverandering. Om een gezonde leefomgeving te kunnen ontwikkelen zijn

voorstellen ingediend bij het ministerie van BZK dat hiervoor op de rijksbegroting € 500 miljoen euro beschikbaar heeft. Tijdens het BO Leefomgeving in 2023 worden hier afspraken overgemaakt.

Ontsluiting Grootchalig NOVEX -woningbouwgebied Foodvalley

Binnen Foodvalley zijn voor een viertal gebieden afspraken gemaakt over de noodzakelijke mobiliteitsmaatregelen om woningbouw mogelijk te maken. Dit zijn twee gebieden in Ede, één in Barnveld en één in Veenendaal. In totaal worden hiermee tot en met 2030 7.000 woningen gerealiseerd. Na 2030 nog eens 7.500 woningen. In Veenendaal gaat het om het gebied spoorzone Veenendaal centrum. Deze binnenstedelijke locatie wordt op een duurzame manier getransformeerd naar een gemengd woongebied met in totaal 2.700 extra woningen. De mobiliteitsmaatregelen hebben vooral betrekking op het verbeteren van fietsverbindingen en het opwaarderen van OV-voorzieningen in het gebied en de OV-verbinding naar station Ede/Wageningen. In totaal reserveert het Rijk € 67 miljoen voor de vier gebieden in Foodvalley. De cofinanciering voor deze regio is nog niet voorhanden. Dit wordt voor het BOL voorjaar 2023 georganiseerd.

Versnellingsafspraken

Binnen onze provincie is, aanvullend op de eerdere zes afspraken, nog voor een 3-tal locaties versnellingsafspraken 'woningbouw en mobiliteit' gemaakt. Het betreft een rijksbijdrage voor de ontsluiting van in totaal ca. € 42 miljoen en een bijpassende regiobijdrage voor locaties in Houten, Stichtse Vecht en Amersfoort. Met deze 2^e fase versnellingsafspraken wordt de bouw van ca. 10.000 woningen versneld naar start realisatie binnen 3 tot 5 jaar.

U Ned rapporten en besluiten

De inhoudelijke basis van de gemaakte afspraken wordt gevormd door de (tussen)producten van het programma U Ned. Dit zijn uitwerkingen door Rijk, provincie en regio's van de door u vastgestelde kaders zoals de Omgevingsvisie provincie Utrecht en het OV-netwerkperspectief. De bijlage van de [brief](#) van 20 oktober 2022 bevat een beschrijving van deze U Ned onderzoeken. Via deze link kunt u de onderliggende rapporten op de U Ned website ([Documenten - U Ned \(programma-uned.nl\)](https://documenten.uned.nl)) inzien.

In het BO MIRT is, naar aanleiding van de uitkomsten van de Mobiliteitsstrategie 2040, een gezamenlijke strategie vastgesteld om de bereikbaarheid van de regio's Utrecht en Amersfoort op lange termijn (2040) garanderen. Met inzet van de onderschreven richtinggevendende mobiliteitsprincipes is het mogelijk om de U Ned-ambities te realiseren.

Deze mobiliteitsstrategie vraagt een stevige gezamenlijke inzet passend bij de kenmerken van de gebieden. De principes richten zich op de inzet van vraagbëinvloeding, scherpe beleidskeuzes ten aanzien van parkeerbeleid en forse investeringen in OV, fiets en auto.

We zien dat, met name in verstedelijkte gebieden, het mobiliteitsgebruik hierdoor verandert, de groei van het aantal verplaatsingen wordt getemperd, het aandeel fiets- en OV-verplaatsingen neemt toe ten opzichte van de situatie zonder maatregelen. De nationale en regionale bereikbaarheid blijven hiermee op orde, ondanks de forse groei van het aantal inwoners en arbeidsplaatsen die de regio doormaakt.

De Mobiliteitsstrategie vormt de start van de verdere uitwerking die binnen U Ned opgepakt wordt.

In het BO MIRT is ook afgesproken dat we de groeipotenties van woningbouw op de regiopoorten verder in beeld brengen en vervolgstappen inclusief de invulling van randvoorwaarden agenderen in het BO MIRT in 2023. Hierbij worden de regiopoorten van regio Amersfoort integraal meegenomen. Ook wordt daarbij gekeken naar o.a. de multimodale overstappotentie van (hoofdwegennet) hubs i.c.m. met nieuwe producten als Bus Rapid Transit (BRT) -lijnen.

Overige Vervolgafspraken

IC-station Lunetten Koningsweg

Nieuwe IC-stations zijn voor de bereikbaarheid van Utrecht een belangrijk perspectief op de lange termijn als onderdeel van het wiel met spaken. Binnen de scope van de lopende MIRT-verkenning wordt niet verder doorgestudeerd op IC-stations. De potentie van IC-station Lunetten Koningsweg als belangrijk knooppunt, werken we verder uit op twee sporen. Enerzijds starten we een regionale studie waarin we de samenhang tussen mogelijke doorontwikkeling van de OV-binnenstadsas, IC-station Lunetten Koningsweg, de Waterlinielijn en de verstedelijking aan de zuidoostkant van de stad verder onderzoeken. Anderzijds brengen we de potentie van IC-station actief in bij

het MIRT-onderzoek naar de doorontwikkeling van de spoorcorridor Utrecht-Arnhem-Duitse grens (UAD). Hiermee beogen we binnen enkele jaren een besluit te nemen over het ontwikkelperspectief van Lunetten Koningsweg.

Spoorbereikbaarheid Amersfoort

De (inter)nationale en regionale spoorbereikbaarheid van Amersfoort is van belang voor de verstedelijkingsstrategie van regio Amersfoort. De impact van varianten in landelijke spoorstudies wordt onderzocht in relatie tot deze verstedelijkingsstrategie ten behoeve van de integrale afweging bij besluitvorming rond de landelijke spoorcorridors. Dit onderzoek wordt binnen U Ned opgepakt als uitwerking van de Mobiliteitsstrategie.

Uitvoeringsagenda Fiets

We hebben afgesproken om gezamenlijk een meerjarige uitvoeringsagenda fiets op te stellen. Hiermee geven we invulling aan de uitwerking van het [Nationaal Toekomstbeeld Fiets \(NTF\)](#).

In het NTF staat onder andere welke ingrepen moeten plaatsvinden om de potentie van de fiets te benutten bij de ruimtelijke en maatschappelijke opgaven. De ambitie is de fiets als volwaardige modaliteit en effectieve oplossing in te zetten voor de nationale opgaven op gebied van woningbouw en verstedelijking, bereikbaarheid, gezondheid, veiligheid, klimaat, duurzaamheid en leefbaarheid, dit ook conform de Mobiliteitsstrategie U Ned.

Het NTF is in gezamenlijkheid van Rijk en regio opgesteld. Het [Regionaal Toekomstbeeld Fiets \(RTF\)](#) van de provincie Utrecht heeft hierbij als inbreng voor het NTF gediend. We gebruiken de uitgangspunten van het NTF en RTF bij het opstellen van de uitvoeringsagenda.

Doorfietsroute Dom tot Dam

We gaan met rijk en regio een intentieovereenkomst rond de Dom-tot-Damroute afsluiten. De route is een belangrijke en veelzijdige verbinding tussen en binnen de twee provincies en de regio's Amsterdam en Utrecht. Bovendien heeft de Dom tot Dam route provinciegrensoverschrijdend belang en betreft het voor een belangrijk deel Rijksinfrastructuur. De Demkabrug vormt één van de grootste knelpunten op de route. De intentieovereenkomst zal op korte termijn worden getekend met de inhoudelijke, procesmatige en financiële vervolgafspraken. Rijk en Regio doen dit vanuit een gezamenlijke regierol.

Noordelijke randweg Utrecht (NRU)

De projectpartners van het project NRU (gemeente Utrecht, provincie Utrecht en het ministerie van IenW) willen de gereserveerde middelen voor de NRU vasthouden en bij het BO MIRT van 2023, op basis van inzichten over de ontwikkeling van Overvecht en de Ring Utrecht, besluiten over de wijze waarop we het project vervolgen.

Knooppunt Hoevelaken

In het bestuurlijk overleg is de urgentie benadrukt van een snelle realisatie van Knooppunt Hoevelaken (A1/A28) nadat de Raad van State uitspraak gedaan heeft over de ViA15 in relatie tot stikstof. Dit conform de afspraken uit de bestuursovereenkomst en aanvullend gemaakte bestuurlijke afspraken in de Regio Amersfoort. Om de impact van de uitgestelde oplevering te kunnen opvangen gaan wij (no-regret) maatregelen identificeren binnen de U Ned Korte Termijn Aanpak (KTA) en Aanpak 2030.

Rijnbrug

In het BO MIRT van Oost Nederland op 10 november 2022 heeft het Rijk een bijdrage van € 40 miljoen (inclusief btw) ter beschikking gesteld voor het project Rijnbrug. Wij kijken er naar uit samen met de Provincie Gelderland dit project weer vlot te trekken en tot realisatie over te kunnen gaan.

Vervolgprocedure / voortgang:

Gemaakte afspraken worden verder opgepakt, voor het grootste gedeelte binnen de U Ned samenwerking.

Over onze Provinciale inzet, de inhoudelijke keuzes en financiering blijven wij met u in gesprek. In ieder geval zal dat zijn voor het BO Leefomgeving, dat naar verwachting in juni 2023 zal plaatsvinden.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen